

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84—

za pol leta . R 42—

za četrt leta . R 21—

za 1 mesec . R 7—

Za Ljubljano mesečno 7 R

Za inozemstvo mesečno R 12—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Boj za Reko.

Reka od Italijanov zasedena? Kaj je z D'Annunzijem?

Cirkvenica, 27. decembra. Boji za osvoboditev Reke izpod D'Annunzieve strahovlade so se o praznikih začeli. Z Reke se sliši gromenje topov in pokanje pušk. Mesto je zavito v gost dim. Kakor javljajo, gori reška papirnica in tudi zasebna poslopja. Z Reke so odpravili vse tujce, da bi domačini čim dalje vsrajali s hrano. Dan pred prihodom regularnih italijanskih čet so D'Annunzievi arditii udrli na Sušak, oplenili vse trgovine in skladišča in zalogo odpeljali v Reko. Naše prebivalstvo na Sušaku in bližnji okolici je prestrašeno in je deloma zbežalo. Italijanske redne čete streljajo na mesto s kopnega in z morja. Na poziv italijanskega mornariškega poveljnika, naj se uda, je D'Annunzio odgovoril, da se bo boril do zadnje kaplje krvi. Redne čete so dospole že do reškega kolodvoza. Po reških ulicah se vrše boji.

V velikih skrbih smo za usodo našega prebivalstva na Krku in drugih otokih. Povsod po hribih so otočani zažigali ognje in prosili pomoči. D'Annunzievi arditii izvršujejo največje krutosti.

V Baški so arditii na sv. dan vprizorili v cerkvi izgrede; došlo je do streljanja in bojov. Ljudstvo beži.

Split, 27. dec. V Minjevcih pri Zadru je pristala D'Annunzijeva torpedovka, ki je prodrla blokado in pripeljala 120 arditov. Le-ti so se napotili v Zader, kjer so jih slavno sprejeli. Kasneje so se arditii in dalmatinski dobrovoljci rednim četam udali. Milio je v Rimu izjavil, da položaj v Zadru ni nevaren.

Kakor se čuje, so Rečani poslali v Rim odposlanstvo, ki naj stavi posredovalne predloge.

Rim, 27. dec. Ministrski svet je sklenil, da se smatrajo vsa dejanja in izjave, ki skušajo kakorkoli podpirati D'Annunzijevo podjetje na Reki, kot protidržavne in se morajo krivci zasledovati in zapreti.

LDU Rim, 27. dec. (Stefani.) Listi poročajo: Na izjavo skupine reških legionarjev, da se hočejo vdati, je prikorakala stotinja alpincev, bila pa je izvabljen v zasedo in ujeta. Alpinci so se hrabro branili in je bilo več ranjenih. Na torpednem rušilcu »Espero« je izbruhnil požar. Vsi poskusi upora reških meščanov so bili krvavo zatrti.

LDU Bakar, 27. dec. (ZNU) Po izjavi generala Fazzinija ni nobene nevarnosti za Sušak, da bi ga d'Annunzio obstreljeval. Ker čete niso naklonjene Jugoslovonom, bi bilo potrebno, da se naprosi rimska vlada, naj pozove generala Fazzinija, naj na vsak način varuje Sušak, da ne pride v vojno področje. Polcizaj na Reki je neizpremenjen.

Pogajanja v Belgradu ne morejo nikamor.

Poslovnik se mora izpremeniti!

LDU Belgrad, 27. dec. (ZNU) Pogajanja radi sestave nove vlade počasi napredujejo. Položaj je zelo napet. Radikalci in demokrati so se v toliko sporazumeli, da naj konstituenta reši ustavo, volilni zakon in zakon o upravni razdelitvi države. V svrhu rešitve agrarnega vprašanja naj bi se odpravile fevdalne pravice, lastnikom zemlje v Bosni in Hercegovini pa naj bi se plačala pravična odškodnina. Jutri imajo vse stranke predložiti pismene predloge glede izpremembe poslovnika. Delegati vseh strank so se sporazumeli, da novi poslovnik ne sme biti vzrok odsotnosti v konstituenti. Glede ustave se je večina delegatov izjavila za načrt dr. Vesniča z nekaterimi izpremembami. Volilni zakon se

bo izpremenil tako, da ne bo več v korist manjšinam, ker so po dosedanem volilnem zakonu dobili n. pr. komunisti s samimi ostanki skoro dve tretjini svojih poslancev. V novi vladi zahtevajo demokrati zase ministrstva za notranje stvari, prosveto, finance, agrarno reformo ter šume in rude. Radikalci bi pristali na to zahtevo le deloma, ker zahtevajo ministrstvo financ za sebe, ministrstvo za šume in rude pa za muslimane. Vprašanje razdelitve ministrskih listnic do večera še ni bilo rešeno. V parlamentarnih krogi govore, da bo Nikola Pašić stavil svoj mandat kroni na razpolago, ako tekom jutrišnjega dne ne doseže sporazuma.

in buržoazije napram proletariatu. Izrazil je bojazn, da bi priklopitev k tretji internacionali podaljšala vladno buržoazije, ne pa, da bi jo ugonobila.

ITALIJANSKI POSLANIK V BELGRADU.

LDU Belgrad, 27. dec. (ZNU) Semkaj je došel profesor Manzoni, italijanski poslanik na našem dvoru.

Militarizacija stavkujočih rudarjev.

Liberalni listi z veliko vneto poročajo, da je vlada sklenila militarizirati rudnike povsod, kjer se pojavi stavkovno gibanje. Obenem je vlada sklenila, poklicati na orožne vaje stavkujoče rudarje na Slovenskem. Pogajanja med družbo in rudarji so se že začela. Vodstvo stavke je pripravljeno odnehati.

Mi bi k temu pripomnili sledeče:

Sedanjo stavko so sicer izzvali in vodili komunisti. Ob pametnem postopanju bi najbrže ne bilo prišlo do stavke, posebno, ker je prejšnja delovna vlada po posredovanju poverjenika inž. Serneca stavila res pameten posredovalen predlog. Toda vkljub vsemu ima stavka do danes še značaj meznega boja. Življenjske razmere namreč daleč niso tako rožnate, kakor to trdi trboveljska družba. Za vzgled navajamo delavce, ki so kot koroški begunci bili sprejeti v rudnik. Dobivali so dnevno plačo 20—23 kron, kar je sicer ne ravno razvajene koroške delavce tako oplašilo, da so skoro vsi zapustili rudnik in šli drugam, ker s to plačo niso mogli živeti.

Jasno je, da imajo rudarji tudi večje plače. Družba trdi, da imajo nekateri nad 100 kron plače na dan. To je resnica. Toda to so le nekateri. V sedanjem gibanju pa je šlo v prvi vrsti za zvišanje minimalnih plač, ki so uprav sramotne. Družba na račun delavca dela ogromne milijonske do-

bičke. To je stvar, ki stoji. Vlada bi morala tedaj najprvo pritisniti na družbo. Toda belgrajska vlada tega ni storila, pač pa pritiska na rudarje za militarizacijo.

S tem pa je ustvarjen nevaren položaj za bodoče. Pred očmi imamo boj ameriških kapitalističnih kompanij proti zvezi ameriškega delavstva. Ta ameriška delavska zveza ni ne socialistična, ne komunistična, ker socialisti in komunisti v Ameriki nič ne pomenijo. Ameriško delavstvo je organizirano strogo strokovno. In vendar hočejo milijarderji delavske organizacije razbiti.

V poskusu naše vlade proti rudarjem vidimo mi podoben namen, kakor ga imajo ameriški trusti, odkar so dobili v roke politično moč po takozvani republikanski stranki. In proti takim poskusom se bo vse delavstvo borilo solidarno. Nam ni štrajk namen, štrajk nam tudi ni politično orožje; toda delavstvu je štrajk zadnje obupno sredstvo v sili, ki se ga ne poslužuje veselja srca, ki ga pa mora rabiti v boju za svoj življenjski obstoj. Militarizacija pa pomeni uničenje tega zadnjega sredstva. Vlada, ki se s takim korakom postavlja na stran kapitalistov, igra nevarno igro, pred katero svarimo, ker vemo, da se delavstvo v sedanjih razmerah ne bo moglo odpovedati boju za svoje življenje.

Proti katoliškemu tisku.

Za božič je ljubljanski knezoškof izdal svoji duhovščini pismo, v katerem naroča, naj o praznikih ljudstvo v lece pouče o dobrem in slabem časopisju in uvedejo živahno delo za razširjanje dobrega in zatiranje slabega časopisja. Da ima višji cerkveni pastir za tak korak ne le pravico, ampak tudi dolžnost, je jasno. Vsi vemo, kako velik vpliv ima na posameznika in s tem na splošno javno mnenje časopisje. Škofu, ki mu je izročena skrb nad navno in večno blaginjo vernikov, skrb za procvit verskega življenja, za zmago verske misli na zemlji, pač ne more in ne sme biti vseeno, kakšne liste čita ljudstvo, da-li čita liste, ki krščanska pravna načela spoštujejo, ali pa liste, ki ta načela zasmehujejo, da-li čita liste, ki so veri prijazni, ali liste, ki so veri sovražni. Slabo, protiversko časopisje je z verskega stališča pravno zlo kakor vsako drugo in je cerkev naravnost poklicana, da proti temu zlu nastopa. To cerkev tudi dela in ljubljanski knezoškof je s svojim gornjim pismom duhovščini le izvršil; kar mu nalaga njegovo višjepastirsko zvanje.

Ta škofov korak pa seveda ni našel prijaznega odmeva v časopisju, ki se čuti prizadeto, ki zastopa protiversko stališče. Razumemo, da se to časopisje brani proti nevarnosti, da izgubi kak del svojih čitateljev in naročnikov in da naskakuje nasipe, ki se stavijo njegovemu nadaljnjemu razširjenju. Drugega ni mogoče pričakovati. Ampak značilno je, na kakšen način se nasprotno časopisje bori, na kakšna načela se pri tem opira. Tu je posebno poučen uvodnik v »Jutru«, ki kaže vse nazadnjaštvo našega političnega svobodništva. »Jutro« se postavlja enostavno na stališče, da duhovščina plačuje država in da mora zato duhovščina biti nasproti javnosti nevtralna, to se pravi: molčati mora k vsemu in vsakemu. List kliče na pomoč Belgrad, ki naj slovenski duhovščini zapre usta.

Kolikor vemo, plačuje država duhovščini le revne pokojnine in prispeva nekaj malega k plačam aktivne duhovščine; v ostalem vzdržuje duhovščino ljudstvo samo. Pa plača gori ali doli; duhovnik mora živeti od svojega poklica, bodisi da dobi plačo v tej ali oni obliki. Eno pa je gotovo: duhovnik zaradi plače ne more in ne sme zatajiti svojega poklica. A ta je, da bdi nad vestjo posameznika in splošnosti. Tu ni zanj nobene oblasti in nobene postave, ki bi ga smela omejevati, zanj je merodajna le božja zapoved. Le tako more duhovnik vršiti svoje zvanje in le tako ima duhovni-

ški poklic svoj pomen in zmisel. Tako je tudi katoliška Cerkev in njena duhovščina vedno umevala svojo nalogo in stala ravno zato tako visoko nad drugimi krščanskimi cerkvami, kjer se je duhovščina zaradi plače ali zmotnega narodnodržavnega načela vdinjala in uslužila državi in njeni oblasti. Tako poniževalno stališče je določal duhovniku bizantinizem.

Na mkatoličanom je ta duh tuj in ne bomo nikdar dovolili, da se uveljavi v naši jugoslovanski državi — vsaj v kolikor se tiče naših katoliških pokrajin. Cerkev mora med nami ostati v svobodnih višinah vesti, kamor ne sme posegati nobena zemeljska oblast.

To naj si zapomni »Jutro« in tisti, ki stoje za njim, pa tudi tisti, za katerih hrbet se on in njegovi skrivajo.

Ta pisava svobodomiselnih listov pa nam je dokaz več, kako bi morali katoličani skrbeti za svoj tisk. Svobodomislec se nobene stvari tako ne boji kakor odločnega katoliškega tiska. Zato bi moral vsak katoličan žrtvovati vse, kar mu je mogoče, da uveljavi dober krščanski tisk v vedno večji meri. Zato pa je treba idealizma in požrtvovalnosti. Te je sposoben najprvo tisti, ki ne visi na svojem mamonu. Zato bo krščansko delavstvo v svojem idealizmu svojo dolžnost tudi v tem oziru vršilo v polni meri! Vsi katoličani se bodo pridružili temu prizadevanju!

PRED NOVO RUDARSKO STAVKO NA ČESKEM.

LDU Praga, 28. dec. (DunKU) »Prager Tagblatt« poroča iz Moravske Ostrave, da preti izbruhni nova stavka rudarjev, kateri zavračajo pravkar sklenjeno kolektivno pogodbo in ki so stavili več novih zahtev, naj se sprejmejo do 31. t. m. Za ugoditev tem zahtevam bi bilo potrebno 19 milijonov kron. Na skupščinah rudarjev imajo levi socialisti zopet premoč. Kakor poroča »Tribuna« iz Moravske Ostrave, je začelo včeraj stavkati 4000 delavcev. Kakor javlja »Česke Slovo«, so bili zaupniki ostrovske rudarjeve opozorjeni na možnost militarizacije rudnikov.

RAZOROŽBA NEMČIJE.

LDU Pariz, 27. dec. (Havas) Ko je veleposlaniška konferenca razmotrila korespondenco med generalom Nolletom in nemško vlado glede razorožitve domače brambe, je soglasno sklenila predložiti to vprašanje zavezniki vladam. Obenem je medzavezniki vojaški komite v Versaillesu pozvala, naj ji nemudoma pošlje poročilo o sedanjem stanju določbe pogodbe glede vojaštva, mornarice in letalstva, da se odda zavezniki vladam.

KONGRES FRANC. SOCIALISTOV.

LDU Tours, 26. dec. (Havas) Socialistični kongres je danes nadaljeval debato o pristopu k tretji internacionali. Med govorniki, ki so govorili proti pristopu, je tudi Sembat, ki je v imenu manjšin pobijal predlog in izjavil, da bi sprejem tega predloga koristil reakcionarnim vladam in imel za posledico nasilen korak delodajalcev

BOJI NA IRSKEM.

LDU Dublin, 27. dec. (Reuter.) Na bojični večer je množica vdrla v prostore Hibernian banke v Droghedi in vplenila 36.000 funtov sterlingov. Dalje je vdrla 36 oboroženih maskiranih ljudi v uradniške prostore corškega lista »Examiner«, razbilo pohištvo in zapalilo poslopje. Požarni brambi se je posrečilo ogenj pogasiti.

NEMIRI V BRESLAVI.

LDU Breslau, 27. dec. (Wolff.) Tukaj se je vršila včeraj popoldne skupščina nezaposlenih, katero je sklicala komunistična stranka proti volji strokovnih organizacij. Ko se je skupščina končala, so se podali udeleženci pred mestno hišo. Množica je policijo, ki je bila zbrana pred magistratom, napadla. Ko je policija oddala svačilne strele, se je množica razpršila. V gneči je bilo nekaj oseb ranjenih.

STAVKA V ŠVICI.

LDU Bern, 27. dec. (SBA.) — Vsled mezdnihtv zahtev nameščencev švicarskega časopisja in tiskarstva, je izbruhnila delna stavka. V Bernu in St. Gallnu delo popolnoma stoji, v Ženevi se ponekod dela. Po drugih švicarskih krajih listi še izhajajo.

BOMBNI NAPAD NA PORTUGALSKEM.

LDU Madrid, 28. dec. (DunKU.) Na portugalskega ministrskega predsednika in na več političnih osebnosti je bil v Lizboni izvršen bombni atentat, pri čemer pa ni bil nihče ranjen.

OBSOJEN MADŽARSKI KOMUNIST.

LDU Budimpešta, 27. dec. (MKU.) V komunističnem procesu je bil prof. Rnšt Czobol, zastopnik sovjetskega režima na Dunaju, obsojen na eno leto in dva meseca ječe. Smatra se, da je kazen že prešla s preiskovalnim zaporom. Predlagali so njegovo internacijo.

Dnevne novice.

— **Žgane in alkoholne pijače se mladoletnim osebam ne sme dajati.** Poverjeništvu za socialno skrb je izvedelo, da se naredba celokupne deželne vlade z dne 5. maja 1920, št. 198, člen 1 in 2 prepovedi točenja in prodaje žganih opojnih pijač in dajave opojnih pijač v javnih lokalih mladoletnim osebam, ki še niso izpolnile 18. leta svoje starosti, po večini sploh ne izpolnjuje. Posamezni gostilničarji in drugi prodajalci žganih opojnih pijač se prav nič ne ozirajo na to naredbo in je značilno, da na primer razni fabrikantje špirituoze v večjih množinah oddajajo svoje izdelke kupcem, ki to blago najbrže nemoteno in ne oziraje se na gornjo naredbo na drobno razprodajajo po mestih, trgih in vaseh. Ker je pa v interesu državne avtoritete in ljudske blaginje, zlasti doraščajoče mladine nujno potrebno, da se določbe te naredbe kar najnatančneje izpolnjujejo, navedeno poverjeništvu opozori na ta dejstva s pripombo, da se mora najenergičneje nastopiti za izvrševanje citirane naredbe.

— **Nova stanovanjska naredba.** »Jutro« prinaša: Pri deželni vladi se pripravlja nova stanovanjska naredba za Slovenijo, ki bi vse dosedanje stanovanjske naredbe unificirala ter izpopolnila, kakor to zahtevajo razmere časa. Ker nove naredbe ni mogoče razglasiti še pred novim letom in ker sedaj veljavna stanovanjska naredba koncem tekočega leta preneha, je deželna vlada njeno veljavnost podaljšala.

— **Ohridski škof odpotuje v Ameriko.** Kakor poročajo belgrajski listi, odpotuje ohridski pravoslavni škof dr. Nikolaj Velimirovič na povabilo nekaterih severoameriških vseučilišč v Ameriko, kjer bo imel vrsto predavanj. V Ameriki ostane dr. Velimirovič dva meseca ter bo v tem času proučil tudi nekatera vprašanja, ki tičejo tamošnje pravoslavne cerkev.

— **Za jetične.** Zagrebška mestna občina bo tekoma prihodnjega leta zgradila odprto solčno kopel za jetične, kjer se bodo mogli solnčiti. Kopel je namenjena na prvi vrsti ljudskim slojem in bo zgrajena na enem izmed gričev v severnem delu mesta. Za zgradbo je dovoljenih 1.300.000 K.

— **Zasebna varnostna straža se ustanovi v Belgradu.** Zavod bodo vodili znani policijski strokovnjaki.

— **Železniška zveza Praga—Belgrad.** Češkoslovaško železniško ministrstvo je dovolilo, da smejo podaljšati direktni vlaki, ki vozijo trikrat na teden med Prago in Zagrebom, svojo pot do Belgrada. Prvič se bo to zgodilo, ko bosta vzpostavljena direktna vlaka št. 5 in 6 med Belgradom in Zagrebom.

— **Carinsko uradništvo.** V finančnem ministrstvu je izvršen obširen ukaz o napredovanju, kakor tudi o številnem pre-

meščenju carinskih uradnikov. Po istem ukazu bo mnogo carinskih uradnikov, ki so se kompromitirali, odpuščenih iz državne službe.

— **Pridelek tobaka.** Uprava državnih monopolov je izdala naredbo, ki določa, koliko se prihodnje leto lahko producira tobaka v posameznih okrožjih. Rok za prijavo tobačnih nasadov je do 31. januarja 1921. Ko ta rok poteče, se prijave ne bodo več vpoštevale. Prijave se pošiljajo upravi državnih monopolov.

— **Iz državnega vzgajališča v Ljubljani** je pobegnil v Ratečah rojeni Ivan Koren.

— **Tatvina v Veliki Gorici.** Katici Veček v Veliki Gorici je odnesel tat raznega blaga v vrednosti 2000 kron.

— **Vlomi v Ljubenski gori.** Cigan Jože Hudorovac in ciganka Angela Brajdič sta vlomila pri posestnikih Ivanu Gačniku, Ivanu Muhiču in Francetu Sajetu in odnesla med drugim blagom do 100 litrov vina in škaf jabolk. Škoda znaša do 3700 kron.

— **Strasten tihotapec živine** je Franc pl. Klemen iz Gaberjev pri Celju, kateri je iz svojega kraja izginil, ko si je prej izposodil večjo vsoto denarja in odnesel svoji ženi 6000 kron. Klemen je strasten tihotapec živine, ki tudi veriži, izključeno pa tudi ni, da ni bil kje napaden ali pa tudi ubit.

— **Kronika tatvin.** Kajzaricama Jeri Mojšker in Jeri Genusi je bilo ukradeno razno blago vredno 5750 kron. — Tatovi so oškodovali Jakoba Gabrovca v Tolstem pri Laškem za 950 kron. — Gostilničarki Mariji Jalen v Kropi je bilo ukradeno blago vredno 1820 kron. — Josipu Samsi v Poganku sta bili ukradeni dve konjski opremi vredni 3000 kron.

— **Poldinarske ponarejene novčance** so pričele krožiti v Zagrebu. Ponarejeni denar je zelo blede, neenako rezan in se na eni strani odtisi zelo malo poznajo, kot bi bil bankovec v vodi.

— **Ker je veržil s poprom,** je bil obsojen Emil Pirnat na 4 tedne strogega zapore in na 9000 kron globe.

— **Ker je tihotapil,** so zaplenile oblasti dr. Albertu Hufschmiedu iz Ehrenhausna 1 kravo, 3 koze, 4 gosi, 2 soda in nekaj žita.

— **Ker je poizkušal iztihatipiti konja,** je bil Jožef Torkar iz Davč obsojen na 1000 kron globe, 5 dni zapore in so mu konja zaplenili.

— **Očeta ranil je s kolom na desni roki** Mihael Šega v Lipsenjih.

— **Narščanje zločinstev.** Glasom ameriških listov so tam zločini v zadnjem letu narasli za 20 odstotkov. Zločinci se zelo rekrutirajo iz bivših vojakov, ki ne morejo dobiti službe. Zdi se pa, da so se mnogi v flandrijskih okopih sploh čisto izpridili. Nedavno so v newyorški ječi »Sing-Sing« na električnem stolu usmrtili pet zločincev na en dan. Prvi je ubil na perverzen način 5 delavk, drugi je umoril svojo nevesto na pokopališču, tretji je umoril in oropal dva starčka, četrti je ubil svojega očeta, peti pa svojo nevesto, katero je potem oropal.

— **Ljubezniva prenočevalka.** Veronika Fajdiga je prenočila pri posestnici Lavrin v Podbukovju. Ko je zjutraj vstala, je obula Lavrinkine nove čevlje, svoje stare, raztrgane pa pustila Lavrinovi v spomin. Orožniki v Zagorju so pa Fajdigovo aretirali.

— **Pegavica v Zagrebu.** Zagrebški listi poročajo, da so v Zagrebu ugotovili že 30 slučajev pegavice in da se nahaja 150 oseb v karanteni.

Ljubljanske novice.

lj Seja vodstva orlovske zveze se vrši danes zvečer ob pol 8. uri v Marijanišču I. nadstropje. Seja je važna, pridite vsi gotovo! — Jutri zvečer se vrši v Rokodelskem domu prijateljski sestanek na čast udeležencem organizatoričnega tečaja. Začetek ob 8. uri. Vabljeni vsi ljubljanski Orli in Orlice.

lj Predavanje v Ljudskem domu. Danes zvečer ob pol osmih bo predaval v SKSZ v Ljudskem domu o koroškem vprašanju g. Franc Smodej. Vstop prost.

lj P. Z. »Ljubljana« priride 31. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionovi veliki dvorani Silvestrov večer z izbranim sporedom. Podrobneje na lepakih!

lj P. Z. »Ljubljana«. Pevske šole ne bo v četrtek. Pevska vaja točno ob pol 8. uri za vse pevke in pevce. Točno!

lj Pobiranje pasjega davka za leto 1921 se bode pričelo z dnem 7. jan. 1921. Ta davek je plačati v okrožju ljubljanskega mesta za vsakega psa, izvzemši za one, ki so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si preiskrbe za to leto veljavnih pasjih znamk

najkasneje do 20. februarja 1921 pri mestni blagajnici proti plačilu 30 kron. Z ozirom na § 14 izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se opozarjajo lastniki psov, naj pravočasno vplačajo takso, ker bode polovil konjač od 20. februarja 1921 nadalje vse one pse, ki se dobe na ulicah brez veljavnih znamk.

lj Napoved za odmero dohodnine in plačarine za leto 1921. imajo podati vsi davčni zavezanci najkasneje do 31. januarja 1921 pri davčni administraciji. Tozadevni razglas je nabit na mestni deski in pa po mestu.

lj Naznanilo glede plač in pokojnin. Vse osebe, korporacije, zavodi, družbe, društva, blagajnice itd., ki izplačujejo plače in pokojnine na leto za eno osebo več nego 1600 K, se pozivljajo, da vložijo naznanila o upravičenih prejemkih najkasneje do 31. januarja 1921 pri davčni administraciji. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa, ki je nabit na mestni deski in pa po mestu.

lj Izseljevanje v Ameriko. V črnomeljskem okraju so se izdajali vojnim obvezancem vsled goljufivih navedb potrebnih podatkov potni listi v Ameriko. Ljubljanska policija je prišla temu na sled in je uvedla strogo kontrolo. Mnogim osebam so se odvzeli potni listi. Proti krivcem se vrši pri okrajnem sodišču v Črnomlju kazenska preiskava.

lj Napad na ulici. Jurij M., artil. nadmojster, stanujoč v Jeranovi ulici, je dne 26. decembra ob pol 9. uri naznanil, da je bila njegova žena dne 25. decembra 1920 ob 7. uri zvečer, ko se je iz mesta domov vračala, v temni, neobljudeni Razpotni ulici na vogalu Fröhlichove in Kačarjeve hiše od dveh nepoznatih moških napadena. M. je na policiji izpovedala, da sta oba napadalca srednje postave, okrog 24 let stara, imata male pristrižene brke, oblečen je bil prvi v črni kratki suknjič in drugi je imel dolgo črno suknjo, oba sta imela na glavi športne čepice, govorila sta slovensko. Ko sta jo ustavila, je eden zakričal, kje ima denar; ker je rekla, da nima denarja, sta jo nameravala preiskati, nato je pa pričela na pomoč klicati. Slučajno je pa prišel mimo neki nepoznan vojak, katerega sta se napadalca ustrašila ter zbežala v Konjušno ulico, in sicer proti vojaški jahalnici, dotični vojak je pa M. spremil do Jeranove ulice, nakar je šla sama domov. Napadalca sta M. strgala 500 kron vredno šerpo in na zimskem jopiču sta ji odtrgala 2 skupaj 6 kron vredna gumba.

lj Pregnani vlomilec. Dne 26. decembra okrog pol 12. ure ponoči je pri oknu trgovca O. D., na vogalu Zatiške ulice ter sv. Jakoba trga, v katerem ima imenovani naloženo pralno milo, opazil stražnik nekega moškega, ki se mu je zdel sumljiv. Ko se je stražnik bližal, je dotični urno pobegnil po Zatiški ulici na sv. Jakoba nabrežje, proti čevljarskemu mostu, ker pa je opazil za seboj preganjalca, kateri je dajal signal s piščalko, je nasproti čevljarja Salmiča prebrodil Ljubljaničo ter pobegnil na Breg in izginil brez sledu. Nato je stražnik pri omenjenem oknu ugotovil da je bil poskušen vlom, ker je pri eni, iz dveh delov sestavljeni šipi, od spodnjega dela že skoro ves kit odstranjen ter je bila izvršitev odvisna le od nekaj minut.

lj Nepoboljšljiv tat je Edvard Reberšak, ki je bil 18. septembra obsojen na 6 tednov težke ječe, ker je v Iliriji okradel sobarico, ki je takrat pri razpravi še prosila, naj se Reberšak ne kaznuje strogo. Ko je Reberšak prešel kazen, je dobil službo pri Khamu, kjer je zopet kradel. Deželno sodišče v Ljubljani mu je zato prisodilo 6 mesecev težke ječe.

lj Pred poroto oproščeni zopet krad. V zadnjem porotnem zasedanju oproščeni tat in vlomilec 29 letni Jakob Vojška je dobrih 14 dni po oprostitvi med 25. in 26. decembrom že zopet vlomil v Kolodvorski ulici 34 pri žel. nadrevidentu g. Francetu Papst ter odnesel novo sivkasto-črno moško obleko, 2 para novih čevljev, zelen baržunast klobuk in nabit samokres. Škoda znaša 5270 kron. Tat se zasleduje. Stanovanje je bilo odprto z vitrihi.

Razne novice.

r Kajetan Štefanovič, nadarjeni poljski slikar, je umrl v zadnjem boju na poljsko-boljševiški fronti. Padel je po nesrečnem slučaju na predvečer dne, ko so bile sovražnosti definitivno ustavljene. Morda lahko rečemo — piše »Kuryer Warszawski« — da je bila to poslednja krogla, ki je padla na bojišču ter ugrabila Poljski eno najlepših nad ustvarjajočih umetnikov. — Najprej je študiral na krakovski akademiji,

pozneje v Monakovem in v Lvovu, kjer je l. 1908. prvič stopil pred občinstvo kot nadpolni slikarski talent. Tri leta je živel v Parizu, kjer se je umetniško izpopolnil, da je slovel daleč preko poljskih mej.

r »Senzacija«. V nekem nemškem časopisu je bilo te dni citati tole poročilo: »K ravnatelju berlinskega zabavnega podjetja »Zimski vrtovi«, je prišel mož in mu rekel: »Gospod ravnatelj, jaz sem »senzacija«. Snem pred občinstvom v 10 minutah 80 kuhanih jajc.« — »Pa menda vendar ne,« se je čudom čudil ravnatelj. — »Pač, pač, tu je moje priporočilo.« — »Hm, hm,« je dejal ravnatelj, »torej Vas bom angažiral. Ali povedati Vam moram, da ste ob nedeljah dve predstavi.« — »Nič ne de,« je odgovoril artist, »samo da mi ostane med obema predstavama toliko časa, da bom kaj malega lahko zavžil.«

r Štirideset milijonov dunajskim klinikam. Ameriški milijardar Rockefeller je daroval dunajskim klinikam 40 milijonov avstrijskih kron. Ta nenavadni dar je znak čile inozemske delavnosti dunajske diplomacije, ki umeje vkljub svoji nezmožnosti med vojsko prepirati in poiskati pota k novim virom, kar se o naši diplomaciji, žal, ne more reči, dasi si domišljamo, bogve kako nas respektira tujina, dejansko pa smo doživeli v poslednji dobi same poraze.

r Reforme v kuhinji. Pomanjkanje služkinj in prirojena praktičnost sta v Ameriki že davno izvedla v gospodinjstvih reforme, ki omogočajo Američanki, da izhaja brez služkinje in ji ostane še dovolj časa za razvedrilo in javno delo. Američani so tudi v malih gospodinjstvih uvedli Taylorjev setav, ki čim najbolj štedi delavne sile. Reformirana ameriška kuhinja je urejena tako-le. Kuhinja je čisto majhna, meri 2 m podolgem in 1,8 m v širino. Sredi kuhinje je stolček za gospodinjjo, katerega sedež se da z nogo zvišati ali znižati. S tega stolčka doseže gospodinja malone vse, kar potrebuje. Na desni strani je ognjišče s pripravami za kuhanje, pečenje in gretje, na levi miza za pomivanje z lijakom, nad katerim teče topla in mrzla voda. Pod pomivalno mizo je omara za jestvine in omara za led; nasproti ognjišča miza za pripravo jedil. V kotu telefon, pod njim mala blagajna za gospodinske knjige in denar. Nad mizo odprtina z vrticami, skozi katero se dvigajo dnevne kuhinjske potrebščine iz vratarjeve lože v kuhinjo — naravnost na mizo. Na drugi strani je drug rov, ki drži v klet; tu notri se mečejo odpadki. Vsa kuhinjska posoda in orodje je razvrščeno tako, da se doseže sede in ga je mogoče prijeti z enim posegom. Deska za likanje z vsemi pripravami za likanje rokavov itd. ter električnim likalnikom se na pritisk na majhen gumb izloči iz stene in postavi tako, da more gospodinja likati sede. Seveda je kuhinja opremljena z napravami, ki omogočajo neprestano razčiščevanje zraka. V taki kuhinji je delo igrava. Le žal, da so za naše razmere te ameriške kuhinjske reforme zaenkrat — utopijske.

r Razmah slovaške industrije je razviden iz naslednjih števil: v zadnjih 14 mesecih je bilo ustanovljenih 206 tvrdk, dve komanditni družbi, 64 delniških družb s skupnim kapitalom 92.430.000 češkoslovaških kron, 67 družtev, 8 družtev z o. z. z glavnico 4.475.000 čl. kron. Da pa ta razmah ni povsem zdrav za češkoslovaško republiko, priča okolnost, da pripravljata vlada naredbo, s katero bo pod gotovimi pogoji lahko ustavila poslovanje že dovoljenih družb, katere bi obratovala s preveč velikim madžarskim kapitalom.

r Dvojna mera. Pod tem naslovom pišejo »Občanske novice« med drugim tudi to-le: V Pragi izhaja ruski pisani list »Ruskaja Volja«. To uredništvo je bilo nedavno ustanovljeno in ima pet velikih sob, v katerih poslujejo večidel židovski žurnalisti. Njih glavni je baje Hillersohn, apostol boljševišta. Za žide so dobili v Pragi, kjer ni mogoče najti stanovanja za nobeno ceno, v kratkem času lepe sobane v sredini mesta, dočim je toliko revnih družin brez strehe.

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrnjenje s pravim Fellerjevim Elzafluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki špeciálni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatljic 18 kron. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 kron. — Zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 kron. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja. Elsatrg št 245, Hrvatska. E.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Prvovrstni
električni

inštalacijski material

vseh vrst po
najnižjih cenah
dobavi trdka

SVETLA,

Centrala Ljubljana,
Mestni trg št. 25.